

FELVIDÉKI HIRLAP

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor.
Negyedévre 2 kor. 50 fill. = Egyes számla ára 10 fillér.

Főszerkesztő:
Dr. Bóhm Aladár.

Felolós szerkesztő:
Dr. Fuchs Lipót.

Megjelenik: minden csütörtök és vasárnap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Eperjes, Fő-utca 37-ik szám.
Hirdetéseket félvez a kiadóhivatal.

Törvénytelen.

Nem politikai cikket akarok írni, holmi törvénytírárs-, jog-, visszaélés- avagy egyébéről; nem a politikuskor, kormánypárt avagy ellenzék magatartását akarom megkritizálni. Nem tehetem, de meg távol is áll tőlem e gondolat. A mit cikkem címül írtam, az a mi társadalmunk szüleménye és átka — csúfos bélyege ezer meg ezer ártatlanul szerencsétlen embernek.

Törvénytelen! A kinek születését evvel a jelzővel megbélyegzik, az örök számkivetésre ítélték ez egyetlen szószékkel az emberi társadalomból.

Az ártatlan gyermek bűnhődik az apák vétkeért. Mintha a zsidók szentírása elevenednék fel a társadalom igazságtelenségében.

Hát bűnös a gyermek abban, hogy nem a világi és egyházi ceremóniák megelőzésével jött a világra? Avagy bűn egyáltalában a szerelem, vétek annak természetes következménye?

A társadalom húzódik a feleletlenség. Mindenki igyekszik igazságos színben feltűnni s csupán vállvonogatással adja meg a választ kérdésünkre. De ha arra kerül a sor, hogy társaságba fogadjuk be azt, aki véletlen kénszerűségből anyja nevet viselheti csupán, akkor ajkbiggyeszteső visszautasító kifejezéssel

reástitik a meggyalázó kifejezést: *Jattyú!*

Sígy eleve megosztják a lehetőségtől, hogy a társadalom hasznos egyede váljék belőle. Számkivetik kebelükből. Magára hagyják a puszta, a züllés martalékát. S a mikor tényleg elbukik az erjét felülmúló küzdelemben, bukásában is kiséri az átok, mely születésével fogant meg természetesen, hiszen fáttyú volt szegény.

S ilyen a világ ítélete. Midőn romlásba küldi igazságtalanul, csupán egy társadalmi előtételeből kifolyólag egyik tagját, romlását olybá veszi, mintha az természetes következménye lett volna törvénytelen születésének s nem jut eszébe egy percig sem gondolkodni a felett, hogy hiszen éppen az ő igazságtalan ítélete, melylyel létezőségét tagadta a jóvalóbb életre, zúdította reá a romlás kikerülhetetlen katasztrófáját.

Régi baj ez már. Nem új bűne társadalmunknak. Ellene küzdött már világirodalmunk nem egy jeles művelője, de a küzdelem meddő volt.

Hiába volt újabb Dumas minden kísérlete, hiába írta örökéletű dráma, hogy ostromozza a társadalom és gyengéjét, a világ még mai napig sem bírja feleletlen az apák bűnét s megbünteti azokat a fiakban.

Pedig a nagy Dumas szíve minden csepp vérért belevitte ez óriási

küzdelemben, hiszen ő maga is érezhette a törvénytelen születés minden keserűségét, hiszen ő is a szerelem gyermeke volt. Ám küzdelme sikert elérni nem tudott.

A keresztelvénye és megjegyzése az érvényesülhetésnek még ma is óriási akadályul szolgál s jaj annak, ki születésével galibát okozott szülőanyjának.

A félvállról való mosolygást el nem kerülheti s kicsinyülő elnézés jut osztályrészeül.

A modern országok törvénynevelő szabályozták a törvénytelen gyermekek jogállapotát s a törvényesség a lehető mértékig megkönynyítették. Csupán minálunk akadékoskodik a törvény s paragrafusok tömegejele hátráltatja még a jószándékokat is kivételében.

A társadalom kötelessége ez igazságtalan állapot megszüntetése. Reá hárulnak a feladat, hogy megakadályozza, hogy ártatlanok bűnhődjenek azért, mit talán apjuk vétkezett.

Bizony, hogy e néhány sor nem sokat lendít e szerencsétlen emberek társadalmi helyzetén, de a mi kötelességünk a társadalom figyelmét azokra az igazságtalanságokra felhívni, melyeket talán akaratlan kívül elkövet.

S ha csak néhány embert meg tudunk győzni arról, hogy nincs abban semmi igazság a legkevésbébbé

is éretetnyi valakivel törvénytelen születését: úgy célunkat elérjük s nyugodtan tesszük le a pennát.

J. F.

Legénypanasz a drágaság ellen.

A családapák azt hiszik, hogy ők a legnagyobb áldozatát annak a rettenetes drágaságnak, a mely most ólomslájjal nehezedik legkívált városunk lakosságára.

Pedig az igazi drágaságot mi legényemberek érezzük. Nem is egyszerűen, de többszörösen. Mondjuk például: étkezés dolgában ötszörösen. Először: a gazda drágában adja a takarmányt a marhakereskedőnek, másodszor: a marhakereskedő drágában adja a barmot a mézárásznak, harmadszor: a mézárásznak drágában adja a húst a vendégöknek, negyedszer: a vendégök drágában adja a sültet, mert nyerni is akar, és ötször drágában adja, mert ő is drágában kapja, mint azelőtt. E két úti drágában pont az, mely eddigese dolgában jobban érezteti a drágaságot a legényemberekkel, mint a — közvetlen a piacról bevásárló — családapákkal.

Ha ezek a családapák vigasztalódnának, tekintésük meg egyszer a vendégök étlapját, mint a melyek eleven szőlőből a legényemberekre kirótt gyomoradnak.

A világ legkomiszabb löreje, az úgynevezett rugulés 20 fillér manapság egy vendégölben.

A legelősből sült — a borjúlát — a mit csaknem ingyen vesztetgetnek a mézárások, a vendégölben 60 fillérbe kerül és az egész nem egyéb, mint egy félbenmaradt, kirántott enyvrabd. Két pa-

TÁRCA.

Az öngyilkosságról.

— Két felolvasás —
Irtá és a Széchenyi-kör tartotta:
Dr. Bauerista M.

I.
Thémám, a melyet a mai est folyamán tárgyalni bator leszek, kissé borzalmas természetű és szinte fenn kelene akadnóm azon, hogy megértem érzelmi, könnyen izgató asszonyzivek jelenlétében beszélhetek-e oly tárgyról, a melyre különböző oly találatok társalgási nyelvünk még nem talált szépítőre idegen szót, ephemistikus kifejezést, alkalmasat arra, hogy a borzadály — mely ezen tárgy megemlésténél önkéntelenül úrrá lesz rajtuk, számlázza vagy akár csak letekozza.

Így például idegen szó segítségéhez folyamodunk, a mikor a hütlén kezelést „defraudálás”-nak, idegen vagyon jogtalan elajánlását „annexió”-nak mondjuk. Ha ketten — gyakorlati kicsinysegek miatt — egymás testépségre vagy pláne életre törnek, ezen voltaképpen középkori és barbár eseménytírt zetszős palástal burkolgatjuk, s az mondjuk: „duellálnak”. A mikor nyilvános gyilkolásban politikai pártkérek a leggyalázatosabb szidalmakat vágják ellenfeleik fejéhez, a tudó-

sító enyhítő szólam-módot használ, mondván: „heves vitatkozás folyt”.

De ha valakinek az a tragikomikus ötlete támad, hogy kiránban, bánatában vagy életúntságában kinyúg a saját bőréből s elemesíti magát, — akkor büntető-jogi kitétele sorozatuk és nyíltan, kereken mondjuk rá: *öngyilkosságot követett el.*

Megfontalando lenne — mondóm, — előkékel, gyöngédnembekiel jelenlétében oly gyöngédnétlen témat fejtgetnem, mint a miyen az öngyilkosság, ha korunkban az öngyilkosság-est-ek nem lennének oly gyakorlok, hogy a hiálopokban álló rovatok képeznek és jórham az élet közhűségés, mindennapi eseményé közé sorozhatók.

Az öngyilkosságnak a természetes ki-mulással az a közös vonása, hogy nem sajátossága egy bizonyos állásnak, rangnak, nemnek vagy kornak, hogy egyetlen nemzetnek vagy vallásfelekezrenek sem tartozzika. Az öngyilkosságnak — miként a bánatnak, mely rendszerint a szőlője — nincs hazája, se vallása; belgárolt a palatáiba és kúnyháiba egyelőrt és szomorító fönyése az észrel megáldott embernek. Meghal az állat is, másoké is képes megölni. — de az életből való deatálás művészetét csak az ember ismeri.

És minél gyakoribbak a megöklési esetek valamely seregben, annál rosszabb színébenetben tűnik föl annak szellemi és erkölcsi állapota. Minthogy pedig bizonyos értelemben mindnyaman katonák vagyunk — mert az emberi élet nehéz küzdelem, a melyben a gyakorlatlanok és nem edzettek meg nem állhatnak — bizonyony, a mi életünk harci intézményeibe is hibák és térszégesség fészkekkel be magukak. Ezekben kell fölismernünk az élet elől való, napjainkban oly gyakori megfutamosodásoknak okait. És e tekintetben szerény nézetem szerint az egyik öreg hiba: a bizalom hiánya.

Ha a templom szőzéken állának, azt mondánám: az Urban való bizalmunknak hiánya. E helyütt azt mondóm: *szajtot erőben való bizalmunknak hiánya.* A bizalom ekkép szől hozának: Nincsen olyan helyzet, a melyből menekvés nem volna. A bizalom megátnitf bennünk arra, hogy kétségbeeső állapotban is türelmesen kitartsunk, várjunk. Egy szellemes írómonda: „Életünk vígjáték-e, vagy szomorjáték”, a vége előtt sosem tudhatjuk. Ki tudja, az élet drámájának bizonyodalmá nem fog-e gyönyörtlen kibontakozni. Harom meg fölvonásnak keresztül gyórtódnunk Vajuk már meg az ötödiket is. Lehet a betetőzés oly szép,

hogy sívresen kiáltánék: „hogyvölt”-ot, — ha csak használja valaminet.

Hibája korunknak, hogy gyermekienket oktattuk a *meggasdagodás* művészetére, de arra nem, *hogyan lehet szegény sorban is becsületes életélni*; hogy mindelelye ügyesre tanítottuk, csak arra nem, *hogyan lehet ügyes-bajos életet is türelmesen és bizalommal elviselni.* Ebből a zavaros forrásból ered az öngyilkosságnak járványos kórása. Saját erőnkben való bizalmunk, karöltve persze megfontalossal és elővigyázatossággal — szilárd támasza az életnek. Ez a hosszú életnek titka.

Gyakran nem is a baja maga az, a mely sorstunkat oly nyomasztó teszi, hanem szívünknek izgalma, kedélyünk rettegése, a mely csak kísértetrel tála jövőben. Pedig a szenvedés, Jean Paul szerint, olykor csak olyan, mint a viharfelől. Távolról *iraknak* tesszük, — a fejünk felett csak szűrlekkel.

És élet, igaz, küzdelem. És minden halandó tagja a harcossak nagy seregének, a melynek dacosa vézettekkel kell megküzdnie Közlönyeg az egyik, tiszt a másik, tabornok a harmadik. Ebben a seregben töredékek mindgyökünk hős lenni, bár e harc sílon nem osztanak ki rendjeleket és érdemszalagokat.

Maid a jövőben behatálót és a legnagyobb valószínűség szerint beiktatókhoz politikai eseményekről nyilatkoztok. Ezek azonban a bizalmas jellegűek, valamint természetüknél fogva e helyet nem közölhetők. A megjelölés és a beiktatás befejezése után munkatársunktól szívesen elbocsátott.

TÖRVÉNSZÉK.

Gyűjtötás — bosszúból.

— Esküdtörzségi förtégyalás. —
 Gárné Andrásh balazsgázi parasztagda gyűjtötás büntette miatt került a vádlottak padjára. A kir. ügyész vádirata szerint a vádlott bosszút esküdtött Duda Jánosnak, a miert valamikor megsejtette. A sértést nem tudta megbecsülni és mult évi december 8-ikán egy csomó gyufával felgyújtotta a nevezett nő tulajdonát képező házat. A vád tanúi: a vádlott felesége és lakásadói voltak. E tanúk vallomási szerint vádlott

a kritikus nap estején az erdőből hazajött a szomszédoktól egy csomó gyufát, a pítárból förtögést evt magához és lakásából eltávozott. Felesége visszatartotta őt és a maga kérdéseire, hogy merre tart, azt válaszolta, hogy „megjöttünk megyek a rajtam elkövetett sértésekről”. Ezel ehotam Felóra mulva visszajött és nyugodtan letekt. Ugyanezokra a veszhurag zugása tüzet jelzett és a hatalmas lángok elhamvasztották Duda Jánosné házikóját. A gyűjtötás tényére közvetlen tapasztalattal bíró szemtanúk azonban nem voltak. A kihallgatott egyéb tanúk csupán igazolták, hogy a vádlott s Duda Jánosné sértetnek régi haragosa volt, gyakran fenyegetőzt felgyújtással és általában közveszélyes egyéneknek mentek a faluban mindent. A falu bírme megemlittette azt is, hogy a vádlott ellenőrzésre állandóan őrséget rendelték ki elléte. A vádlott testvére pedig arra a „szévségre” kérte fel a bíróságot, hogy ítéljék el a vádlottat, hogy ilyképen meg szabaduljon tőle a falu. — Az esküdtör-

ság azonban e szévséget nem tette meg. Felmentette a vádlottat, mert a nyújtott bizonyítékok elégtelennek találta a bünség megállapítására. Az esküdtök tagadólhang hangzó verdítke folytan hozott eme felmentő ítelet a vádlott azonnali szabadlábra helyezésre vonatg magat. Utaz. A szaktanácsban Grynaeus kir. törzseki elnököt, a tanács tagjaként Balpataky József és Medzilárdy Emil kir. törzseki bírák működtek. A vádat Fuhrmann kir. ügyész, a védelmet dr. Ferstein Károly ügyvéd látta el.

Élített párbajozók.

A nyár folyamán Fuhrmann Imre esperesi kir. ügyész és Elasz Manó márnök — vendéglőben keletkezett összekocsnásból s ezt követően irásbeli sértésből kifolyólag — párbajt vívtak, mely Fuhrmann Imre kisebb megsejtésével végződött. Az erre megindult büvándeli eljárás folyamán a n. kir. Kúria az esperesi kir. törvényszék helyett a lassai kir. törvényszéket küldötte ki, tekintettel arra,

hogy Fuhrmann az esperesi kir. törvényszék mellett működik mint kir. ügyész. A lassai kir. törvényszék — dr. Nyék-hegyi Lothár kir. főügyész helyettes vádjá alapján — Fuhrmann 2 napi, Elaszat pedig 1 havi államtögházra ítélte. Ítélet ellen csupán Elasz felebbezett annak súlyossága miatt.

Kiadó a szerkesztőség.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

Alulírott kijelentem, hogy Csornáky Boriska esperesi lakosnót sérteni nem akartam; ha azonban ellene sértést követtem volna, ezért tőle bocsátandót kérek.

Eperjes, 1906 febrúar 20.

Élított, mint tanúk elbt: Dr. Szeuacsen Simon, Dr. Wesszer Emil.

* Az e rovathoz közlötökrert nem vállal felelősséget a szerk.

Drozdzil Edéné.

Vasúti téli menetrend.

Ervényes 1905. évi október hó 1-től.

Orló—Eperjes—Budapest:

Orló .. ind.	—	6:05	9:05	1:35	—	7:45	—
Héthárs ..	—	6:50	9:40	2:20	—	8:30	—
Kisszeben ..	—	6:20	10:00	2:40	—	9:00	—
Eperjes megálló ..	—	6:58	10:00	3:00	—	9:30	—
Eperjes érk.	—	6:30	10:40	3:00	—	9:30	—

Budapest—Eperjes—Orló:

Budapest .. ind.	7:40	7:50	2:15	9:00	—	9:40	—
Kassa .. ind.	12:40	4:20	7:30	5:47	—	7:40	10:41
Abos .. érk.	1:00	4:40	7:48	6:14	—	8:00	11:00
Eperjes érk.	1:37	5:18	8:20	6:46	—	8:38	11:40

Szepesség felől indul a vonat:

Eperjes megálló ind.	—	6:58	—	3:05	—
EPERJES érk.	—	6:58	—	3:05	—

Szepesség felől érkezik a vonat:

Poprád .. ind.	3:00	6:20	8:20	12:40	5:35	8:30
Abos .. érk.	5:44	8:08	11:25	3:48	8:19	11:12
Abos .. ind.	6:18	8:20	11:35	4:51	8:59	11:23
Eperjes érk.	6:46	8:55	12:03	5:18	9:00	11:50
Eperjes megálló ..	7:05	—	—	5:33	—	—

Hirdetmény.

A zsepi püspökség és káptalan közös tulajdonát képező, Kisida község határában fekvő 200 kakasztr. holdnyi **jószág** 1906. április 1-jétől számítóan 6, esetleg 12 évre haszonbérbe adandó lévén, felhivatnak a bérleti szándékozók, hogy e részbeni ajánlatukat alulírott jószágigazgatóhoz március 15-éig benyúsák. A feltételek Nagy József uradalmi főerdésznel Kisidán és alulírottmal Löcsén meg tudhatók. A birtok azonban már március 1-jén bérlelnek átadható. **Löcsé, 1906 febrúar 15.**

Görgey Jordán,
 jószágigazgató.

Kristály tisztá forrás-víz
BERGER KÁVÉHAZÁBAN
Szemegevízhatóbb ivóvíz.

Tiszta
MAKULATURA-PAPIROS
 eladó lapunk kiadóhivatálaban.

Szép ottoman
 'jokban levő varrógépek' eladó.
 Cím a kiadóhivatálaban.

Kurima községben egy jokban levő ház
 mellékepületekkel (istálló, kamarák, koccsizs, csür-stb-vel együtt) szabadkézből eladó. A ház mellett van egy 2 hold (magyar hold) kiterjedésű kert. A hához tartozik azonkívül egy, a falu határan fekvő 8 magyar hold szántóföld 11 oszt. Cím: *Fass István* magánmérnök Kurimán.

Értesítem
 a tisztelt Közönséget, hogy a budapesti Kullmann udvari szállító virágüzletét kertel együtt átvettem s nálam ezentúl **mindenféle cserépvirág, élő- és művirág** mélyen leszállított árban kapható. — Nagyobb direkt-megrendeléseknél 3 napi előzetes értesítés kéretek. T. Evvöm további szives pártfogását kérve, maradtam tisztellett **Popovics Lukácsné.**

A JÁNDÉKNAK
 alkalmas platina-, valamint aquarell-kivitelben készített **fényképnagyítások**, úgyszintén olajfestésű **szenképek**
DIVALD műintézetében
 (Eperjes, Kassai-út 3. sz.)
 mérsékelt ár mellett megrendelhetők.

A fényképeszeti műterem bejárójában a kiállított fényképek és nagyítások megtekinthetők.

Hirdetéseket
 jutányos áron felvesz a kiadóhivatálaban.
Eperjes, Főutca 37. sz.